

Anna Vilar

L'aleteig de la papallona

Il·lustracions de Jordi Vila Delclòs

1

Tothora en som tres, o potser més

Soc la Rita. El meu nom és familiar, a la banda de la mare n'hi ha un munt, de Rites. A mi m'agrada perquè a la meva classe no n'hi ha cap més, en canvi hi ha dues Ones i dues Bertes. I de nens, tres Marcs i dos Pols. El meu germà es diu Jep i no n'hi ha cap com ell. No, Jep no és nom familiar, Josep sí. La mare va dir que estava tipa de Joseps i Peps però, per acontentar el pare, va cedir amb el nom de Jep. El pare va morir quan jo tenia tres anys i el Jep cinc. Va quedar atrapat pel torb a la muntanya amb un company de

caminades. Jo no me'n recordo gaire. El Jep, sí. Diu la mare que la muntanya era el que li agradava més del món i que no hem d'estar tristos. Ella, de vegades, n'està una mica, però ha passat molt de temps. Aviat farà deu anys i el Jep en té dotze, la setmana vinent començarà a l'institut, per això es fa el milhomes amb mi.

Tinc un gat, és tot negre amb els ulls grocs i es diu Jazz. És un gat busca-raons. S'escapa de casa i, quan torna, sovint acabem al veterinari per curar-li els cops, esgarrapades i mossegades d'altres gatots del barri. La mare sempre remuga i diu que arribarà el dia que el Jazz no tornarà i tots ben amples. Jo m'enfado, és el meu gat i no vull que li passi res. Per això, un matí de la primavera de l'estiu, el Jep i jo resseguíem la tanca del pati per trobar el forat per on s'escapolia. I de sobte un cap amb rínxols negres esbullats, ulleres de miop i somriure contagiós va aparèixer per damunt els arbustos de la tanca.

—Hola, soc el Max.

El Jep i jo el vam mirar amb prevenció, no sabíem que hi hagués cap nen a la casa del costat.

—Em dic Maximilià Tercer. Tercer no és el meu cognom, és l'ordre. L'avi és Maximilià Pri-

mer, el pare Maximilià Segon i jo el Tercer, però tothom em diu Max per fer-ho curt. Soc el Max Miró Martí, per això hi ha qui em diu Tres Emes, però sembla nom de sabó líquid i no m'agrada. Podeu dir-me Max.

El Jep se'l va mirar astorat, sense saber com reaccionar.

–Jo soc la Rita i aquest és el meu germà Jep –vaig dir molt educada, com diu la mare que cal saludar els desconeguts.

–Jep, de Josep?

–No, no, Jep i prou –va aclarir ell.

–Tinc dotze anys i al setembre aniré a l'institut. –Aquell nen estrany continuava donant-nos la informació que creia necessària.– M'estaré tot l'estiu amb l'oncle. El pare és pilot d'avió i vola arreu del món, el Japó, la Xina, Indonèsia, el Canadà, i no pot estar per mi. La mare toca la guitarra en una banda de rock i fa una gira mundial, per això l'oncle em cuidarà. Coneixeu el meu oncle? És el vostre nou veí. Té una moto de 800 cc i em durà a fer un tomb.

Estàvem aclaparats pel doll de paraules per minut que deia el Max.

–Passa al nostre pati –va convidar-lo el Jep.

Me'l vaig mirar, el meu germà no sol donar el vistiplau a la primera, però alguna cosa d'aquell desconegut li havia fet gràcia. El cap rinxolat va desaparèixer i en un moment entrava al pati per la portella que dona al carrer del darrere.

–No sembla que tinguis dotze anys –vaig fer–, jo en faré deu i soc tan alta com tu. El Jep també en té dotze i et passa un pam.

–Rita, no siguis desagradable! –El Jep és un manaire de primera.

–Què feu? –El Max no semblava ofès pels comentaris sobre la seva alçada.

–Busquem el forat per on s'escapa el gat –vaig informar-lo.

–Teniu un gat? Jo tinc un gos, es diu Noi i és un gos d'atura, la seva mare és campiona mundial.

–On el tens? –va fer el Jep, que té un gran interès pels gossos.

–L'oncle no el vol aquí, o sigui que s'està a casa, a Barcelona.

–I amb qui s'està? –Jo tinc més interès per les coses pràctiques.

–Bé, amb el pare i la mare, alguns dies, o amb la veïna, no ho sé... –Semblava que al Max se li acabaven les paraules.

Me'l vaig mirar amb més interès, alguna cosa em feia pensar que al Max li agradava embellir la realitat.

–Jo també aniré a l'institut el curs vinent –va informar el Jep–, ella farà cinquè.

–Esteu sols?

–La mare treballa i ja hem fet dues setmanes de casal –vaig explicar–, fer-ne més és massa car. Hi ha un cangur que ve a les deu i se'n va quan ja hem dinat. La mare ve a mitja tarda.

–Un cangur? Com si fóssiu nens petits?

El Jep es va ofendre.

–És per la Rita, que és petita, jo podria estar sol.

–On és el cangur?

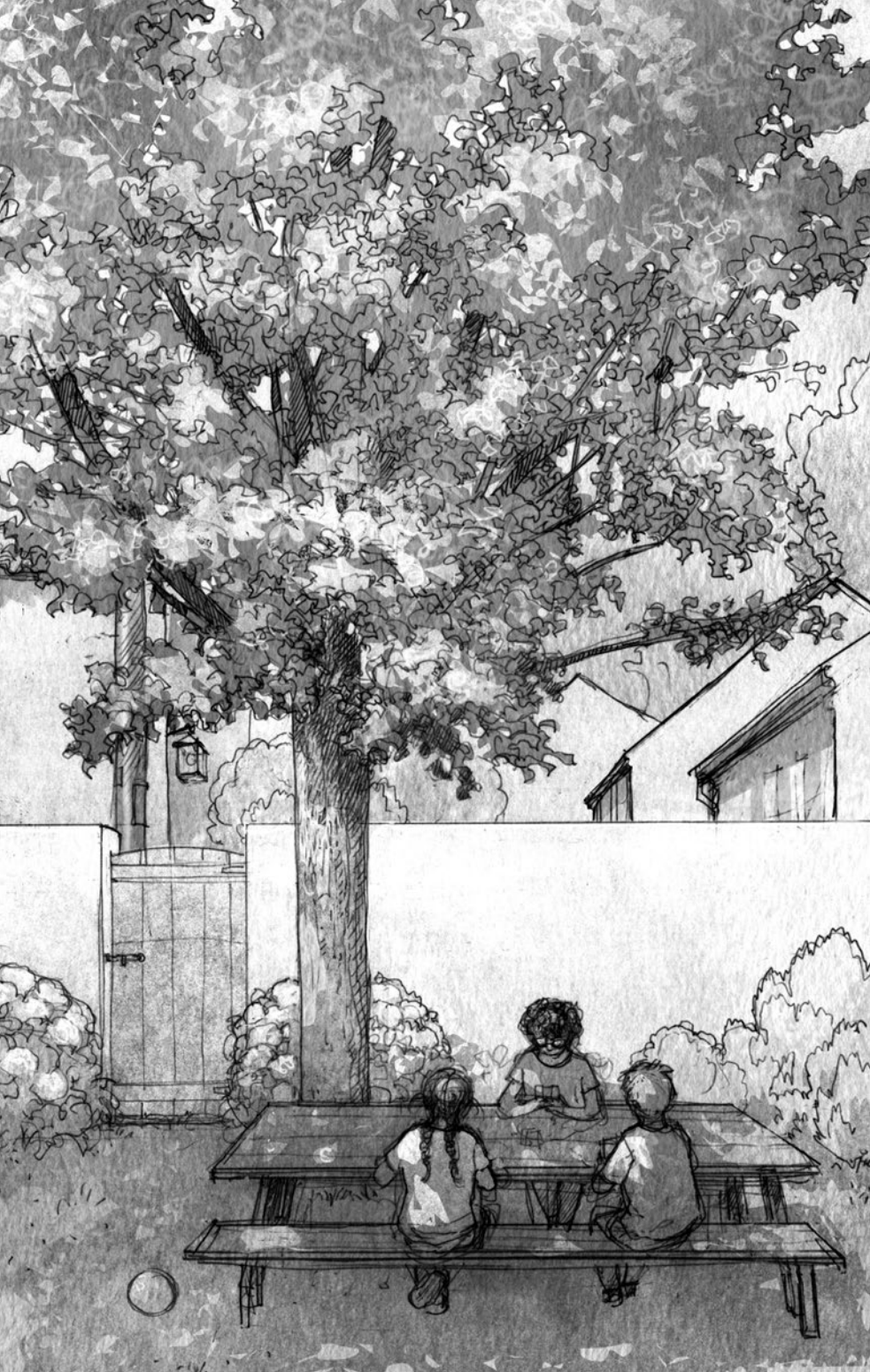
–Es diu Èric, és el fill d'una amiga de la mare i té disset anys. Segur que és a la sala jugant a la Play o xerrant pel WhatsApp –va explicar el Jep–. Anem a la piscina a les dotze, pots venir, si vols.

–D'acord. Jo tinc mòbil, ¿el voleu veure? El duré a la piscina.

–Jo en tindrè un al setembre. La mare va dir a primer de l'ESO i fins al setembre no comença –va dir el Jep resignat amb la situació i amb un punt d'enveja.

A les dotze en punt el Max ens esperava a la porta del davant amb la bicicleta. L'Èric es va posar al darrere, per vigilar-nos, va dir. De fet, no vigilava gens, la mare li pagava un munt de diners a la setmana i ell només jugava a la Play i es bevia el Nestea de la nostra nevera. A la piscina del poble es posava a xerrar amb els seus amics i ens deixava fer la nostra. Per sort, no va dir res d'haver de cuidar-se d'un nouvingut.

Des d'aquell dia n'hem sigut tres tothora. Bé, de fet n'hem sigut quatre, i després molts però encara no hi he arribat. El Max es cola a casa de bon matí, dina amb nosaltres a la taula de la cuina o sota el freixe del pati. Cap al tard, quan el seu oncle torna, passa cap a casa seva o, sovint, es queda a sopar i a dormir. Això s'acabarà aviat, la setmana vinent jo aniré a l'escola i ells dos a l'institut. La mare el va acceptar de seguida perquè el Max és molt educat i agrada als adults. Li va fer pena que s'hagués d'estar tot sol en una casa buida tot l'estiu. A nosaltres ens ha anat bé, el Jep i jo ens entenem i sabem compartir jocs i el Max sempre està disposat a qualsevol proposta, això sí, cal deixar-lo manar una mica, només una mica, perquè el Jep també vol ser el cap. A mi

m'és igual, jo faig la meva i si me n'atipo me'n vaig a llegir o a mirar sèries a la tauleta.

Aquell primer dia, a l'hora de sopar amb la mare, vam saber més coses del Max. L'oncle havia començat a treballar a la mateixa fàbrica que la mare i s'havia instal·lat feia dos dies a la casa del costat. El Max havia arribat la nit abans i es quedaria tot l'estiu, de moment, potser el proper curs i tot. La mare és l'enginyera de control de qualitat de la fàbrica i mana molt i a molta gent. L'oncle és el cap de producció i també mana molt. Suposo que per això el Jep i el Max són tan manaires, és una herència familiar. Jo no, no m'agrada manar però no deixo que em mani ningú. El cas és que la mare no sabia res de cap pilot d'avió ni de cap guitarrista de rock i, posats a fer, tampoc de cap gos d'atura, però va dir que ho esbrinaria.

2

No és mentider, però quina imaginació!

El segon dia el Max va descobrir la Tronada.

–Coneixeu aquella dona de l'última casa del carrer? És mooolt estranya! –va sentenciar.

De seguida vam saber que parlava d'ella.

–No és estranya, és la Tronada –vaig explicar-li.

–Tronada?

–Es diu Àgata, però tothom li diu Tronada. Tu saps què és una tronada? Doncs una tempesta de trons. Així és ella quan s'enfada –va explicar el Jep–. Però *tronada* també vol dir atrotinada, desmarxada. Així és com és.

–D’acord, es dirà Àgata o Tronada però és estranya. S’està hores al prat que hi ha al final del carrer. Camina i camina i de tant en tant s’ajup i mira a terra. Durant hores!! –va exclamar amb incredulitat.

–És que *tronada* vol dir que està guillada –vaig aclarir–. Per això fa coses estranyes!

–I tu què hi fas, mirant-te-la tant? –Al Jep no li havia agradat el que jo havia dit.

El nostre carrer és als afores del poble. Hi ha dues fileres de cases adossades totes iguals. Pel darrere hi ha un carreró que dona a un rierol i allà comença el bosc. La Tronada sempre s’està per allà, és veritat, però ja ningú no en fa cabal. És la Tronada i prou.

–Deu fer vacances –va insistir el Max.

–No, no treballa, de fet, no fa res –va explicar el Jep–. Viu amb els seus pares.

–Quants anys té?

–No ho sé, com la mare –vaig opinar.

–És una dona molt especial, tothom diu que és molt intel·ligent, però n’és tant que és massa diferent per ser com tothom –va intentar explicar el Jep.

–Deu ser un geni, però sembla una talossa.

–El Max no cedia gens.

–Deixa-la estar, fa la seva. –El Jep no volia parlar de la Tronada.– Va, juguem a bàsquet, cridem l'Èric i fem un partidet.

Vam descobrir que el Max és molt insistent, buscava qualsevol excusa per mirar carrer avall, per comprovar on era i què feia la Tronada.

Aquella tarda jugàvem a cartes al pati quan va anunciar amb veu triomfant:

–Ja ho sé tot, de la Tronada.

–Què sabràs, tu...? –el va desafiar el Jep.

–M'ho ha explicat l'Èric.

–L'Èric és un penques i no és de fiar. –El Jep estava enutjat.

–M'ha dit que és una dona molt estranya. També m'ha dit que és tan intel·ligent com anti-pàtica i geniüda.

–Sí, i què?, té mal geni –va saltar el Jep–, li costa relacionar-se amb la gent, però no molesta a ningú. I és bona persona.

–I molt intel·ligent! –Jo havia de dir-hi la meva.

–Sí, i estranya –insistia el Max–. Diu l'Èric que de vegades munta uns sidrals considerables al poble si li sembla que algú li du la contrària.

–A mi em fa una mica de por –vaig admetre–, sobretot quan em mira.

La Tronada és una mica llunàtica, a la canalla ens fa por perquè és misteriosa. Du els cabells llargs, deixats anar, vesteix sempre amb samarreta o jersei amb estampats de flors i pantalons ajustats, a l'hivern sovint va sense abric, com si no sentís el fred. De vegades, és simpàtica i riallera i d'altres vegades seriosa i sorruda. No se sap mai per on sortirà. Bé, la mainada sí que ho sabem, sempre ens fa fora i ens escridassa per qualsevol fotesa. La majoria la deixem estar, ja la coneixem i la respectem. Però alguns diuen que li falta un bull!

–Podem espiar-la, a veure què fa –va proposar el Max–. Pot ser divertit.

–No, Max, no podem –va tallar en sec el Jep–, no li agrada la gent i els nens encara menys, hem de deixar els veïns en pau, ¿d'acord?

El Max va remugar un «d'acord», però en la seva mirada tossuda i múrria vaig endevinar que el capítol de la Tronada tot just acabava de començar.

El Max havia descobert coses de la Tronada i nosaltres en vam descobrir del Max. La mare

havia vist l'oncle a la fàbrica i havien xerrat força estona sobre el Max i la seva família. Ens ho va explicar quan sopàvem i ens va fer prometre que no ho diríem a ningú, ni tan sols al Max.

–Ha de ser ell qui us ho expliqui quan cregui que pot confiar en vosaltres –ens va dir molt seriosa–. Vull que sigueu amables amb ell i tingueu paciència. –Ens va mirar esperant la nostra resposta i va somriure quan li vam assegurar que callaríem com morts.

La mare té un somriure càlid que s'encomana, el mateix que el Jep. De fet, són pastats, alts i esprimatxats, amb els cabells castanys clars, llisos i fins, i amb un serrell que se'ls fica als ulls així que els creix una mica. Jo soc més com el pare, tinc els cabells foscos i ondulats, sempre els duc trenats o amb cua perquè de tan abundosos em molesten. Soc alta, però més corpulenta que ells. De fet, soc igualeta que la tia Lola, la germana del pare.

–Molt bé, nois, recordeu que tot això us ho explico perquè li feu la vida més fàcil, al Max.

La mare va estar una estona parlant. Veia els ulls oberts com taronges del Jep i m'imaginava que jo feia el mateix posat.

Per fer-ho curt: el Max s'està amb l'oncle perquè no té ningú més amb qui estar. L'oncle és el germà de la seva mare. La seva mare no és guitarrista en una banda ni fa una gira mundial. La mare del Max se'n va anar quan ell tenia sis anys, se'n va anar i ja està. Diu l'oncle que no se sap on és, potser un dia tornarà, però no sembla possible. El Max té pare, i quan semblava que tot anava prou bé, va fer una nova parella. El Max no ho accepta de cap manera i els fa la vida impossible. Com que estan esperant un nadó, han decidit que el Max passi una temporada amb l'oncle, o sigui que no hi ha cap pilot d'avió. Ni tampoc cap gos d'atura.

—És un mentider de primera! —vaig exclamar enutjada.

—No, no és un mentider —va rectificar la mare amb fermesa—, és un noi espantat i sol que s'ha fet un món de fantasia per defensar-se de la realitat. Rita, no vull que tornis a dir que el Max és un mentider.

—No, potser no és cap mentider, però quina imaginació! —va dir el Jep admirat—. No sé perquè no pot dir la veritat.

—Tu li has explicat res del pare?

–No...

–Doncs ja ho tens. La majoria de la gent no expliquem les nostres coses al primer que passa. Necessitem un temps per agafar confiança, per iniciar una amistat. –La mare ho tenia molt clar.– Quan tu sentis que li pots parlar del pare, és probable que ell també senti que us pot parlar del seu abandonament. La confiança i l'amistat són cosa de dos.

–I jo què?

–Tu també, Rita. Però la confiança cal guanyar-se-la i no s'hi arriba titllant-lo de mentider.

–I de baixet! –em va delatar el Jep.

La mare em va fer miques amb la mirada. Ho sap fer molt bé, això, em deixa planxada per una bona estona!